

Osamdeset godina od smrti prof. Lucijana Marčića

Vlastimir Đokić

samostalni izdavač, Vlajkovićevo 11, 11000 Beograd

Godine 2020. navršava se osam desetljeća od smrti antropogeografa, prirodoslovca i muzealca, profesora Lucijana Marčića. Riječ je o osobi mnogostrukih darova i širine obrazovanja, nesvakidašnjoj u vremenu u kojem je živio, intelektualca u najdoslovnijem značenju riječi ali, nažalost, i osobi čije je djelo i u hrvatskoj i u srpskoj kulturi (s kojom je okolnostima života i rada bio povezan) krajnje nezasluzeno zanemareno i izloženo opasnosti zaborava. Ovaj biobibliografski prilog neka posluži očuvanju sjećanja na tu izuzetnu osobnost i izvorno znanstveno djelo.¹

Lucijan Marčić rodio se 2. prosinca 1891. godine u Zadru,² u poznatoj obitelji podrijetlom s otoka Raba. Nižu gimnaziju polazio je u Senju, a više razrede u Realnoj gimnaziji u Splitu. Studirao je na Sveučilištu u Pragu, najprije tehničke znanosti, a zatim je prešao na Filozofski fakultet, na kojem je slušao grupu prirodnih znanosti i geografiju. Čim je apsolvirao, postavljen je, uoči Prvoga svjetskog rata, za suplenta u Zadru, ali se ubrzo morao primiti dužnosti u vojsci. Budući da je bio osumnjičen kao politički nepouzdan, zadarsko Namjesništvo poništilo je njegovo postavljenje. Cijelo vrijeme rata ostao je u vojsci, a tek nakon toga Narodno vijeće postavilo ga je za suplenta Učiteljske škole u Zadru. U međuvremenu je položio i profesorski ispit iz prirodoslovnih disciplina. U Zadru je neko vrijeme službovao u početku talijanske okupacije, a zatim se, 1921., iselio i prešao u Realnu gimnaziju u Dubrovniku, gdje je boravio i radio do 1938. Tih sedamnaest godina ispunio je živom, plodnom i raznovrsnom djelatnošću: nastavnom u Državnoj realnoj gimnaziji, a kao honorarni profesor i u Pomorskoj vojnoj akademiji,³ muzeološkom u Dubrovačkom muzeju, gdje mu je već 1923. godine povjereno upravljanje prirodoslovnim odsjekom, znanstvenom kako u polju geografije i antropogeografije tako i u polju prirodoslovnih disciplina te publicističkom baveći se općekulturnim temama.

U travnju 1938. u punom naponu stvaralačke snage i istraživačkih planova, Marčić je službeno premješten u Beograd, na dužnost inspektora Ministarstva prosvjete posebno zaduženog za organizaciju i unaprjeđenje nastave prirodnih predmeta u srednjim školama. Dubrovački intelektualni krugovi i kulturna javnost doživjeli su njegov premještaj kao veliki gubitak za svoj grad.⁴ U jesen 1940. zatražio je razrješenje s te dužnosti i postavljen je za profesora Prve muške realne gimnazije u Zagrebu, ali ga je iznenadna smrt (11. prosinca 1940.) spriječila u preuzimanju te nove dužnosti.⁵

Iako srednjoškolski profesor, opterećen svakodnevnim pedagoškim obvezama, a poslije i brojnim društvenim aktivnostima, Lucijan Marčić je od ranih dana svojega djelovanja u Dubrovniku razvio i zavidnu znanstvenu

¹ O životu i osobnosti Lucijana Marčića svjedoči vrlo malo objavljenih napisa; njegov kratak životopis i značajke kao osobe donose, koliko je poznato, tek tri nekrologa i to s neusuglašenim podacima kad je riječ o mjestu rođenja i ranom službovanju do dolaska u Dubrovnik 1921. Dubrovačko razdoblje njegova rano prekinutog života dovoljno osvjetljuju stranice, ponajprije dubrovačkog dnevnog lista *Narodna svijest*, a ponešto i splitskog *Novog doba*, a o kratkom beogradskom razdoblju ne zna se gotovo ništa. Poslijeratni zaborav L. M. ogleda se u činjenici da njegovo ime nije zastupljeno u *Enciklopediji Jugoslavije*, *Leksikonu pisaca Jugoslavije*, *Likovnoj enciklopediji Jugoslavije*, *Hrvatskoj enciklopediji*, *Hrvatskom biografskom leksikonu*, *Srpskom biografskom rječniku*. Na značaj njegova djela jedini je podsjetio, o 60-godišnjici smrti, prof. dr. Damir Magaš u časopisu *Geoadria* 5, 2000., kao i u svojem pregledu razvoja hrvatske geografije u knjizi *Geografija Hrvatske* (Zadar, 2013).

² Podaci o mjestu rođenja, školovanju i ranom službovanju L. Marčića preuzeti su iz nekrologa objavljenih u *Nastavnom vjesniku* br. 3 za 1940.–41. i *Glasniku Jugoslovenskog profesorskog društva* knj. XXI, sv. 5, januar 1941. Prvi, potpisan inicijalima V. F., vjerojatno je napisao Vinko Foretić, u to vrijeme profesor Dubrovačke gimnazije i doskorašnji kolega L. Marčića, a drugi je objavio biolog prof. Ante Tadić u to vrijeme prosvjetni inspektor pri Ministarstvu prosvjete u Beogradu, Marčićev drug iz gimnazijskih i studentskih dana i kolega u posljednjim godinama života.

³ U ovoj drugoj školi predavao je meteorologiju i oceanografiju.

⁴ Vidi: *Narodna svijest*, Dubrovnik, 18. svibnja 1938., *Novo Doba*, Split, 16. srpnja 1938., str. 4.

⁵ I prof. A. Tadić i prof. J. Roglić u svojim nekrolozima preranu smrt L. Marčića objašnjavaju trajnim posljedicama preboljene malarije tijekom vojničke službe za Prvoga svjetskog rata, koje je potencirao boravak na kontinentu. Inače, profesorski zbor dubrovačke realne gimnazije obilježio je njegovu smrt 17. prosinca misom zadušnicom u crkvi oo. Dominikanaca. Vidi: *Narodna svijest*, 23. 12. 1940. str. 11.

aktivnost i ostvario suradnju i s beogradskim i sa zagrebačkim znanstvenim krugovima. Upoznajući znanstvenu paradigmu geografa Jovana Cvijića, Marčić se približio krugovima geografa i antropogeografa u Beogradu, pa je postao, još 1922., redoviti član Geografskog društva i suradnik publikacije *Glasnik*, a već sljedeće godine postao je suradnik Etnografskog odbora Srpske kraljevske akademije. Ujedno, prirodoslovnu djelatnost je usmjerio k Zagrebu – bio je član Hrvatskoga prirodoslovnog društva, povjerenik i autor zapaženih priloga u popularno-znanstvenom glasilu *Priroda*, a od 1934. i član Primorskoga prirodoslovnog društva sa sjedištem u Splitu.

Na polju znanstvenog bavljenja geografijom, o kojem je u ovom prilogu ponajprije riječ, Marčić je najvažnija postignuća ostvario antropogeografskim istraživanjima na sjevernodalmatinskim i kvarnerskim otocima i u zadarskoj kopненоj regiji. Upornim radom, za samo dvanaest godina, od 1923. do 1935., koristeći ljetne odmore i skromnu materijalnu pomoć Australijanske zadužbine za antropogeografiju, sociologiju i ekonomiju, uspio je istražiti navedeni prostor, o čemu svjedoče monografske studije: *Antropogeografska istraživanja po severnojadranskim ostrvima (Rab, Pag, Vir)* (1926.)⁶; *Zadarska i šibenska ostrva* (1930.)⁷; *Opštine u okolini Zadra* (1933., neobjavljeno)⁸ i *Ravni Kotari i Primorje* (1936., neobjavljeno)⁹. Važno je reći da je Marčić – za razliku od većine autora područnih monografija u seriji „Naselja i poreklo stanovništva” – uz rad na terenu i korištenje postojeće povijesne literature i osobno obavljao arhivska istraživanja relevantnih povijesno-geografskih izvora u starom Državnom arhivu u Zadru kao i po župskim i općinskim pismo-hranama, čime je svojim studijama dao duboku povijesno-geografsku dimenziju; koristio se i statističkim podacima poljoprivrednog odjeljenja Splitske oblasti, čime je svojim studijama dao i ekonomsko-geografsko obilježje. Znanstvenu kakvoću ima i njegova, više kulturno-povijesno a manje geografski koncipirana, monografija *Zadar i okolica* (1933.), objavljena pod pseudonimom i namijenjena široj javnosti u izdanju *Jadranske straže*.¹⁰ Ako se ovim monografijama pribroji i sedam članaka objavljenih u istom razdoblju u *Glasniku geografskog društva*, *Glasniku Etnografskog muzeja u Beogradu* i *Magazinu sjeverne Dalmacije*, primjetan je širok obuhvat Marčićeva autorskog istraživačkog projekta.

Iz bibliografije je uočljivo da je od 1936. godine Marčić preusmjerio istraživačku pozornost k Dubrovniku i općejadranskoj pa i sredozemnoj problematici. Objavio je, s jedne strane, malu geografsku monografiju *Dubrovnik i okolina* (1937.)¹¹ i nekoliko članaka iz geografije i povijesti Dubrovnika, a s druge strane piše radove o utjecaju populacije mora na građevinsku aktivnost primorskih naseobina na istočnojadranskoj obali, paludizmu oko Sredozemnog mora s posebnim obzirom na jadranske krajeve, kontinentalnom obilježju sredozemnog ribolova i dr. – radove u kojima je došlo do izraza njegovo široko obrazovanje – prirodnoznanstveno i geografsko. Nažalost je prerana smrt presjekla pisca u toj fazi njegova razvoja pa su i dvije njegove monografske studije o zadarskoj okolici ostale do danas neobjavljene. Ovo drugo se još uvijek može popraviti.

Marčić se kao geograf potvrdio i izvan granica Kraljevine Jugoslavije. Sudjelovao je, i imao zapažene podneske, na III. i IV. kongresu slavenskih geografa i etnografa u Beogradu 1930. odnosno Sofiji 1936.

Drugo polje na kojem je Marčić ostvario trajna postignuća je ustrajan stručni rad u dubrovačkom muzeju, u kojemu je od 1923. do 1938. bio upravitelj prirodoslovnog odjela. Najviše njegovim upornim zalaganjem, općinske vlasti su 1932. za muzej dodijelile prostranije i prikladnije prostorije u tvrđavi sv. Ivana („Forte Molo”), gdje je, u suradnji s inženjerom Perom Zecom, izradio postavku triju zbirki: prirodoslovne, kulturno-povijesne i, novoutemeljene, etnografske u skladu s modernim znanstvenim i muzeološkim načelima. Premda prirodoslovac i geograf, Marčić je uspješno rukovodio i povijesnom sekcijom muzeja jer je kao osoba visoke svestrane kulture za nj imao puno razumijevanje. Nažalost, njegovi planovi za razvitak

⁶ Objavljeno u ediciji *Srpski etnografski zbornik* kao knj. XXXVIII. *Naselja i poreklo stanovništva*, knj. 23, Beograd, 1926.

⁷ Objavljeno u ediciji *Srpski etnografski zbornik* kao knj. XLVI. *Naselja i poreklo stanovništva*, knj. 26, Beograd, 1930.

⁸ Rukopis završen i predan Etnografskom odboru SKA 1933., a pripremljen za tisak 1937. Vidi: *Godišnjak SKA XLII* za g. 1933. (tis. 1934.), 185. Ovaj rukopis vjerojatno se danas čuva u Arhivu SANU i trebao bi kako u interesu znanosti tako i zbog pijeteta prema piscu biti objavljen.

⁹ Rukopis završen i predan Etnografskom odboru SKA 1936. Vidi: *Godišnjak SKA XLVI* za g. 1936. (tis. 1937.), str. 239. I ovaj rukopis vjerojatno se čuva u Arhivu SANU i podjednako bi trebao biti objavljen.

¹⁰ *Jadranski, Zadar i okolica*, Split 1933.

¹¹ Beograd, 1937. (*Mala biblioteka Geografskog društva*, sv. 5)

muzeja nisu nailazili na dovoljno podrške i odziva kod nadležnih čimbenika vlasti.¹²

Bio je predani član društva Jadranska straža i surađivao je u njegovu istoimenom časopisu.

Kao istaknuti član dubrovačke intelektualne zajednice višestruko je iskazivao svoju težnju za društvenim aktivizmom i mijenjanjem društvenih prilika. Bio je među osnivačima Dubrovačkog učenog društva „Sv. Vlaho“ i član njegove uprave, član dubrovačkog Akademskog kluba, član uprave dubrovačkog pododbora Matice hrvatske, član i predsjednik uprave Dubrovačke filharmonije, član dubrovačkog društva za razvitak Dubrovnika i okolice „DUB“, član Stalnoga gradskog turističkog odbora. Svoje široko znanje nesebično je širio držeći mnogobrojna predavanja za javnost.

Bez pretenzija za izricanjem bilo kakvih sudova o Marčićevu djelu,¹³ slobodno se može zaključiti da je ono ostalo nedovršeno, a slučaj je htio da u svojim najboljim ostvarenjima – posebice u antropogeografskim prinosima – ostane i u cjelini neupoznato, jer su dvije njegove najobimnije studije ostale neobjavljene. Svakako bi bilo vrijedno pronaći te rukopise i zajedno ih, s već tiskanim radovima, okupiti u koricama jedne knjige te na taj način posmrtno počastiti uspomenu na ovoga vrijednog stvaratelja i znanstvenika.

PRILOG ZA BIBLIOGRAFIJU LUCIJANA MARČIĆA¹⁴

I. GEOGRAFSKI, ANTROPOGEOGRAFSKI I ETNOGRAFSKI RADOVI

1. *Antropogeografska ispitivanja po severodalmatinskim ostrvima (Rab, Pag, Vir)* – Srpski etnografski zbornik XXXVIII. Naselja i poreklo stanovništva knj. 23, Beograd, 1926., str. 251–352 (tekst), str. 575–580 (registar), tri crteža, dvije fotografije.
* Objavljeno i kao poseban otisak: *Antropogeografska ispitivanja po severodalmatinskim ostrvima (Rab, Pag, Vir)*, Beograd, 1926., str. [3] + 255–352 + 575–580 + [3] + 2 l. sa slikama i crtežima.
2. *Stanovništvo Zadra*, Glasnik Geografskog društva XIV, Beograd, 1928., str. 32–43. (Résumé: Population de Zadar, p. 42–43)
* Objavljeno i kao poseban otisak.
3. *Doseljavanje i iseljavanje na zadarskim i šibenskim ostrvima*, Glasnik Geografskog društva XV, 1929., str. 61–64. (Résumé: Migrations dans les îles de Zadar et Šibenik, p. 64)
* Objavljeno i kao poseban otisak.
4. *Mutacije kao uzrok migracija*, Glasnik Geografskog društva XVI, 1930., str. 19–25. (Résumé: Mutations, causes des migrations, p. 25)
* Objavljeno i kao poseban otisak.
5. *Zadarska i šibenska ostrva*. – Srpski etnografski zbornik XLVI, Naselja i poreklo stanovništva knj. 26, Beograd, 1930., str. 507–592 (tekst), str. 793–810 (registar), sedam fotografija, jedna zemljop. karta.
* Objavljeno i kao poseban otisak: *Zadarska i šibenska ostrva*, Beograd 1930., str. [5] + 205–286.
6. *O nošnji na zadarskim i šibenskim ostrvima*, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu V, 1930., 28–35 /s pet slika u tekstu/. (Résumé, p. 35)
* Objavljeno i kao poseban otisak.
7. *Antropogeografski prikaz [područja] Split – Karlovac*, Opis puta III kongresa slovenskih geografa i etnografa, sv. II, Beograd, 1930., 113–124 /s osam slika u tekstu/.

¹² Vidi: osim Marčićevih muzeoloških članaka u Bibliografiji, i list *Narodna svijest*, 18. 5. 1932., str. 2.

¹³ O stručnim ocjenama geografa više u: nekrolog Josipa Roglića, 1951. i poglavlje „Pregled razvoja hrvatske geografije” u sintetičkom djelu prof. Damira Magaša, *Geografija Hrvatske*, 2013.

¹⁴ Kao što sam naslov kaže, nije riječ o cjelovitoj bibliografiji L. Marčića, jer u njoj nedostaju ponajprije brojni njegovi napisi u dnevnom tisku i drugoj periodici opće naravi, a moguće i poneki objavljeni u stručnoj periodici. No, za budućeg bibliografa problem je svakako atribucija napisa objavljenih pod pseudonimom (onaj do sada poznati bio je „Jadranski”) ili inicijalima, kao i napisa koji nisu potpisani. U tome bi od najveće pomoći bilo arhivsko istraživanje, ali, nažalost, zasad autoru nije poznato čuva li se igdje Marčićeva rukopisna ostavština.

- * Objavljeno i na francuskom: Split – Karlovac: Aperçu de géographie humaine, in: *Livret – guide du IIIe Congrès des géographes et ethnographes slaves dans le Royaume de Yougoslavie, 1930*. Deuxième partie, Sarajevo – Zagreb – Beograd, 1930., str. 131–143.
8. *Legende sa zadarskih ostrva*, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu VII, 1932., str. 78–81. (Zusammenfassung: Legenden von den Inseln bei Zadar, S. 81)
* Objavljeno i kao poseban otisak.
9. *U odbranu pok. Cvijića (Cvijićeve psihička klasifikacija Južnih Slovena)*, Nova Evropa, knj. XXV, 1932., 2, str. 82–86.
* Reakcija na napis S. B. o drugoj knjizi Cvijićevog djela *Balkansko poluostrvo i južnoslovenske zemlje* u božićnom broju zagrebačkog *Obzora*.
10. *Zadar i okolica*. – Split, 1933., 64 str., ilustrirano (Pomorska biblioteka Jadranske straže, kolo I, svezak III)
* Objavljeno pod pseudonimom *Jadranski*.
11. *Ukrasi na pročelju kuća u Ravnim Kotarima i Bukovici (Verzierungen an den Hausfronten in den Gegenden Ravni Kotari und Bukovica)*, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu IX, 1934., str. 78–81 /s četiri slike u tekstu/.
12. *Uzroci slabog ekonomsko-kulturnog razvoja zadarskog zaleda*, Magazin sjeverne Dalmacije, god. II, Split, 1935., 2, str. 5–14.
13. *O nošnji na zadarskim i šibenskim ostrvima*, Magazin sjeverne Dalmacije, god. II, Split, 1935., 2, str. 15–22 /sa šest slika u tekstu/.
* Pretisak rada pod 6.
14. *Utjecaj populacije mora na građevnu aktivnost primorskih naseobina na istočnoj obali Jadrana*, Jadranska straža, XIV, 1936., 11, str. 451–455; 12, str. 494–496 /s osam slika u tekstu/.
* Predavanje na IV. Kongresu slavenskih geografa i etnografa (antropogeografska sekcija) u Sofiji, 16. 8. 1936.
15. *Utjecaj populacije mora na građevnu aktivnost primorskih naseobina na istočnoj obali Jadranskog mora*, Comptes rendus du IV-e Congrès des géographes et des ethnographes slaves, Sofia, 1936., str. 164–172 /s tri slike u tekstu/.
* Objavljeno i kao poseban otisak.
16. *Tragom katolika na Kosovu*, Narodna svijest, XIX, Dubrovnik, 1937., 31, str. 8–9.
* Historijat katoličke kolonije Janjevo na Kosovu od XIV. do XVII. st.
17. *Dubrovnik i okolina. (Geografski pregled)* – Beograd, 1937., 68 str. s tablicama i 1 list s 4 slike (Mala biblioteka Geografskog društva, sv. 5).
18. *Jadransko more i ribarstvo*, Novo doba, XX, Split, 1937., 55, str. 7.
19. *Pluralizirani patronimik u našoj toponomastici*, Obzor, 74, Zagreb, 1937., str. 1–2.
20. *O paludizmu oko Sredozemnog mora s osobitim osvrtom na naše krajeve*, Jadranska straža, XVII, 1939., 12, str. 496–499.
21. *Dubrovačka župa*, Hrvatski glasnik, II, 84, Split, 1939., str. 17.
22. *Kontinentalni karakter mediteranskog ribolova*, Jadranska straža, XVIII, 2, 1940., str. 52–55 /s dvije slike u tekstu/.
23. *Dubrovnik prvih decenija austrijske vladavine*, Dubrava, VIII, 89, 1940., str. 3.
* O političkim prilikama, prema pismima Inocenta Čulića.

II. PRIRODOSLOVNI RADOVI

24. *Razne vrste morskih pasa*, Narodna svijest, IX, br. 50, 1927., str. 2. (potpisano L. M.).
25. *Nekoliko riječi o poskoku po dalmatinskim ostrvima*, Priroda, XVII, 7–8, 1927., str. 157–158 /s jednom slikom u tekstu/.
27. *O postanku pagurida*, Priroda, XVIII, 1–2, 1928., str. 20–22.

26. *Rijetka vrsta morskoga psa u Dubrovačkoj Rijeci*, *Priroda*, XVIII, 1-2, 1928., str. 26-27 /s dvije slike u tekstu/.
28. *Morska medvedica u Dubrovačkoj Rijeci*, *Priroda*, XVIII, 10, 1928., str. 246-247 /s jednom slikom izvan teksta/.
29. *O mutacijama*, *Priroda*, XIX, 3, 1929., 72-78 /s tri slike u tekstu/.
30. *O flori i fauni na zadnjim ostacima Atlantide*, *Jadranska straža*, oktobar 1932., str. 369-370 /s tri crteža u tekstu/.
31. *Rast i razvoj organskih bića*, *Priroda*, XXVII, 5, 1937., str. 146-148.
32. *Hologeneza*, *Priroda*, XXIX, 6, 1939., str. 181-185.
33. *Trajanje života i smrt*, *Priroda*, XXX, 1, 1940., str. 13-17.

III. MUZEOLOŠKI RADOVI

34. *Dubrovački muzej*, *Priroda*, XVII, 10, 1927., str. 200-208 /s portretom prof. Balda Kosića, kustosa Dubrovačkog muzeja/.
* Historijat muzeja od osnivanja 1872. g. i teškoće kroz koje je prolazio zbog nedostatka odgovarajuće zgrade, upravitelji Muzeja te prikaz prirodoslovne zbirke, kojoj je 1923. za upravitelja imenovan sam pisac.
35. *Dubrovački muzej*, *Dubrovnik*, I, 4-5, 1929., str. 148-152.
36. *Dubrovački muzej*, *Dubrovačka tribuna*, I, 1929., 22, str. 2.
* Pretisak iz časopisa „Dubrovnik”.
37. *Prenos i reorganizacija Dubrovačkog muzeja*, *Priroda*, XXII, 9-10, 1932., str. 292-294 /s dvije slike/.
* 70 godina nakon osnivanja Dubrovački muzej dobio je odgovarajući smještaj u tvrđavi Sv. Ivana.
38. *Etnografska sekcija Dubrovačkog muzeja*, *Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu*, VII, 1932., str. 153 /s dvije slike u tekstu/.
* O osnivanju etnogr. odjeljenja Dubrov. muzeja zahvaljujući bogatom daru narodnog veziva i nošnji g-đe Jelke Miš.
39. *Dubrovački muzej*, *Narodna starina*, knj. XII, sv. 32, br. 3-4, 1933., str. 275-278 /s četiri slike u tekstu/.
* Historijat muzeja od osnivanja 1872. i njegovo konačno smještanje u tvrđavi Sv. Ivana, što je omogućilo razdiobu bogatih fundusa na tri odjeljenja: kulturno-historijsko, prirodoslovno i etnografsko.
40. *Dubrovački muzej*, *Dubrava*, IV, *Dubrovnik*, 1936., 50, str. 2-3.
* Izvod iz članka u *Narodnoj starini*.

IV. PUTOPISNA PROZA

41. *Selo nad morem*, *Novo doba*, XVI, 117, 1933., str. 5.
42. *Vječni grad*, *Jadranski dnevnik*, V, 119, Split 1938., str. 9.
* Rim.
43. *Impresije s puta*, *Novo doba*, XXI, 6, 1938., str. 9-10.
* Firenze, Venezia.

V. VARIA¹⁵

44. *Richard Wagner*, *Narodni list*, LII, br. 42, Zadar, 1913.

¹⁵ Po svjedočenju prof. Ante Tadića, Marčićevog druga iz gimnazijskih i studentskih dana i bliskog prijatelja, Marčić je napisao i u dnevnom tisku objavio znatan broj prikaza i kritika o umjetnosti, glazbenoj i likovnoj, mnoge samo s inicijalima ili nepotpisane. Ovdje ih je navedeno nekoliko, kao poticaj budućem bibliografu da ih pomnije istraži.

45. *Josip Verdi. (Prigodom stogodišnjice rođenja)*, Narodni list, LII, br. 81, Zadar, 1913.
46. *Umjetnički salon B. Weiss naslj.*, Dubrovnik, II, br. 29, 1923., str. 2. (potpisano L. M.)
47. *Slikarska izložba u salonu Weiss. F. Salvendi – K. Zirner*, Dubrovački list, II, br. 27, 1925., str. 2. (potpisano L. M.)
48. *Sv. Vlaho*, Narodna svijest, XI, 5, 1929., str. 1. (pjesma) (potpisano L. M.)
49. *Kad istoriju grade – lavovi „- - živi simbol i neoborivo svedočanstvo”*, Sokolski glasnik, III/1932., br. 51, Beograd, str. 1. (potpisano „Jadranski”).
* Osvrt na odnose s Venecijom u prošlosti i s Italijom u sadašnjosti.
50. *Anomalije*, Sokolski glasnik, IV, br. 33, 1933., str. 1. (potpisano „Jadranski”).
* O sokolaštvu, kao nepolitičkoj udruzi, koja nema veze ni s desničarskom ni s ljevičarskom politikom.
51. *Pročišćavajmo situaciju*, Sokolski glasnik, IV, br. 34, 1933., str. 1. (potpisano „Jadranski”).
* O raznim problemima sokolaštva.
52. *U Dubrovniku se ipak muzicira*, Obzor, LXXVII, 1937., 110, str. 3.
* O muzičkim prilikama u Dubrovniku.
53. *U Dubrovniku se ipak muzicira*, Hrvatska Dubrava, V, 76, Dubrovnik, 1937., str. 3.
* Pretisak iz Obzora.
54. *Prof. Dr. Miroslav Hirtz. (Uz šezdesetgodišnjicu našeg prirodoslovca i književnika)*, Narodna svijest, XX, br. 30, 1938., str. 2. (potpisano M-čić.).
55. *Slikar Jerolim Miše. Osvrt na njegovu posljednju izložbu*, Jutarnji list, XXIX, 10075, Zagreb, 1940., str. 20.
* U Zagrebu.

VI. PRIKAZI I BILJEŠKE O KNJIGAMA

56. *Biline jadranskih zemalja*, Dubrovnik, I, 3, 1929., str. 110.
57. *Ekološke prilike primorske vegetacije*, Dubrovnik, I, 3, 1929., 111.
58. *Štetni insekti Dalmacije*, Dubrovnik, I, 4-5, 1929., str. 141.
59. Adamović L., *Die Pflanzenwelt der Adrialänder*, Jena 1929, Glasnik geografskog društva, XV, 1929., str. 124.
* Usp. pod 56.
60. Adamović V. L., *Ekološke prilike dubrovačke i ostale dalmatinske vegetacije* (Glasnik Dubrovačkog učenog društva Sv. Vlaho, knj. I, Dubrovnik, 1929., str. 50-83), Ibid., str. 124.
* Usp. pod 57.
61. Montandon George: *L'Ologénèse humaine (Ologénisme)*, F. Alcan, Paris, Ibid., str. 141.
62. Klute Fritz, *Können Polverschiebungen und die Strahlungskurve von M. Milankovitsch die letzte Vereisung erklären?* (Bericht der Oberhessischen Gesellschaft für Natur- und Heilkunde zu Giessen, 1929, Bd. 13, Naturw. Abt., S. 31-48), Glasnik geografskog društva, XVI, 1930., str. 180-181.

VII. NEKROLOZI

63. *Smrt dra Luje Adamovića*, 1. *U spomen učenjaka Dubrovčanina*, Priroda, XXV, 9, 1935., str. 257-259 /sa slikom L. Adamovića/.
64. *Smrt Dra Luja Adamovića*, Dubrava, god. III, br. 34, 1935.

VIII. RADOVI U RUKOPISU

65. Opštine u okolini Zadra (rukopis, predan 1933. g. Etnografskom odboru SKA za seriju „Naselja i poreklo stanovništva” edicije Srpski etnografski zbornik; 1937.-38. bio pripremljen za tisak).
66. Ravni Kotari i primorje (rukopis, predan 1936. g. Etnografskom odboru SKA za seriju „Naselja i poreklo stanovništva” edicije Srpski etnografski zbornik)

*Predavanja L. Marčića za javnost*¹⁶

- 29. siječnja 1922. u Pučkom sveučilištu (Dubrovnik): *O životu u morskim dubinama.*
- siječnja 1931. u Kr. realnoj gimnaziji (Dubrovnik): *O razvoju živčanog sustava kod čovjeka i kod životinja uopće.*
- 4. listopada 1935. u Splitu na III. Kongresu geografa Jugoslavije: *O biološkim uzrocima migracija.*
- 11. prosinca 1935. u Dubrovačkom akademskom klubu: *Stanovništvo Dalmacije (s antropogeografskog stanovišta).*
- 2. prosinca 1936. u Kr. realnoj gimnaziji u Dubrovniku: *Razvitak meteorologije s osobitim obzirom na novu norvešku školu o polarnim i tropskim frontama.*
- 21. siječnja 1938. u Dubrovniku: *Naseobine na našem primorju.*

Izbor iz literature o Lucijanu Marčiću

- Učiteljska škola Zadar 1866-1956*, Zadar: Odbor za proslavu 90-godišnjice Učiteljske škole u Zadru, 1956., str. 80.
- Godišnjak Srpske kraljevske akademije, XXXIII, 1924. [1925.], str. 145; XXXIV, 1925. [1926.], str. 278; XXXV, 1926. [1927.], str. 155; XXXVI, 1927. [1928.], str. 103; XXXVII, 1928. [1929.], str. 107-108; XXXVIII, 1929. [1930.], str. 63; XXXIX, 1930. [1931.], str. 132; XL, 1931. [1932.], str. 135; XLI, 1932. [1933.], str. 161; XLII, 1933. [1934.], str. 185; XLIII, 1934. [1935.], str. 150; XLIV, 1935. [1936.], str. 185; XLVI, 1936. [1937.], str. 239; XLVII, 1937. [1938.], str. 173.
- Prof. Lucijan Marčić, *Dubrava*, VIII, 110 Dubrovnik, 1940., str. 4.
- Dr J., Lucijan Marčić, *Pravda*, Beograd, 5. januar 1941., 21.
- Ante Tadić, † Lucijan Marčić bivši nastavni inspektor, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva*, XXI, sv. 5, januar 1941., str. 389–390.
- Smrt profesora Lucijana Marčića, *Priroda*, XXXI, 2, 1941., str. 63.
- V. F., † Lucijan Marčić, *Nastavni vjesnik*, XLIX, 3, 1940.–41., str. 221–223. (autor vjerojatno Vinko Foretić).
- Josip Roglić, Lucijan Marčić, *Geografski glasnik*, 11-12, 1, 1949., str. 247–248.
- Damir Magaš, Šezdeset godina od smrti Lucijana Marčića, *Geoadria*, 5, 2000, str. 159.
- Damir Magaš, *Geografija Hrvatske*, Sveučilište u Zadru, Meridijani, 2013., Zadar, 535 (9. Pogl. “Pregled razvoja hrvatske geografije”).
- Jadranka Sulić Šprem, Ana Kuzman i Frane Čizmić, *Domi sum* (kat. izložbe u Prirodoslovnog muzeju u Dubrovniku), Dubrovnik, 2017. (o L. Marčiću na str. 49–58).

¹⁶ L. Marčić je kao izuzetno aktivni sudionik javnog života održao mnogobrojna predavanja za javnost. Ovdje su naznačeni naslovi tek nekoliko predavanja do kojih se moglo doći pretraživanjem autoru dostupnog digitaliziranog dubrovačkog i splitskog tiska između Prvoga i Drugoga svjetskog rata.

